

Examenopgaven VMBO-BB 2003

tijdvak 1
vrijdag 23 mei
9.00 – 10.30 uur

ECONOMIE CSE BB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

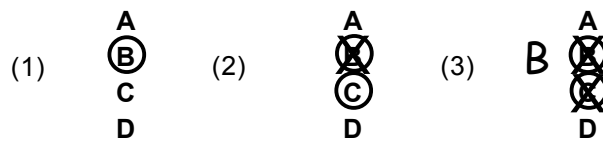
Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 28 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 39 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

● **Meerkeuzevragen**

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens de voorbeelden 2 of 3.

HAMBURGERS IN EUROPA

Zijn Nederlandse hamburgers rijker belegd dan Italiaanse? En krijg je bij McDonald's in Finland dezelfde hamburger als in Spanje? De consumentenbonden van verschillende landen hebben een vergelijkend warenonderzoek gedaan: de 'hamburgertest'.

- 1p ● 1 Wat wordt bedoeld met een vergelijkend warenonderzoek?
- A een onderzoek naar welke artikelen de consument in de winkel wil hebben
 - B een onderzoek waarbij gelijksoortige producten met elkaar worden vergeleken
 - C een onderzoek waarbij verschillende soorten producten met elkaar worden vergeleken

De vragen 2 tot en met 7 gaan over onderstaande tabel.
In deze tabel zie je een overzicht van landen waar hamburgers worden verkocht.

HAMBURGERS IN EUROPA

Land	Prijs/100g	Totaal gewicht	Gewicht vlees	Energie per portie	Hygiëne	Vetgehalte	Zoutgehalte	Vleessamenstelling
<i>McDonald's</i>	euro	g	g	kcal				
ENGELAND ¹⁾	1,03	91	30	240	++	++	+	+
DUITSLAND	1,06	97	31	250	++	++	□	+
NEDERLAND	1,08	99	32	250	++	+	□	+
BELGIË	1,20	96	32	250	++	+	□	+
FRANKRIJK	1,30	96	29	250	++	++	□	+
IERLAND	1,42	79	24	250	++	+	+	+
ZWEDEN ¹⁾	1,42	85	27	250	++	+	-	+
FINLAND	1,90	99	34	260	++	+	□	+
<i>Burger King</i>								
NEDERLAND	1,10	127	52	338	++	□	□	+
DUITSLAND	1,25	112	41	293	++	□	□	+
IERLAND	1,35	96	38	322	++	-	+	+
ENGELAND ¹⁾	1,40	103	40	284	++	²⁾	□	+
ZWEDEN ¹⁾	1,85	99	38	288	++	□	□	+

1 Kent de euro niet, maar geldende munteenheid is voor de vergelijking omgerekend
2 Sterk wisselend

++ = ZEER GOED; + = GOED; □ = REDELIJK;
- = MATIG; --- = SLECHT

Ontleend aan en aangepast naar de Consumentengids, februari 1999

1p ● 2 Wat kun je zeggen over de hygiëne bij McDonald's en Burger King?

- A De hygiëne is goed.
- B De hygiëne is wisselend.
- C De hygiëne is zeer goed.

1p ○ 3 Veel jongeren zeggen dat iedere hamburger bij McDonald's (op de prijs na) hetzelfde is.
→ Laat met een voorbeeld uit de tabel zien dat dat niet zo is.

.....

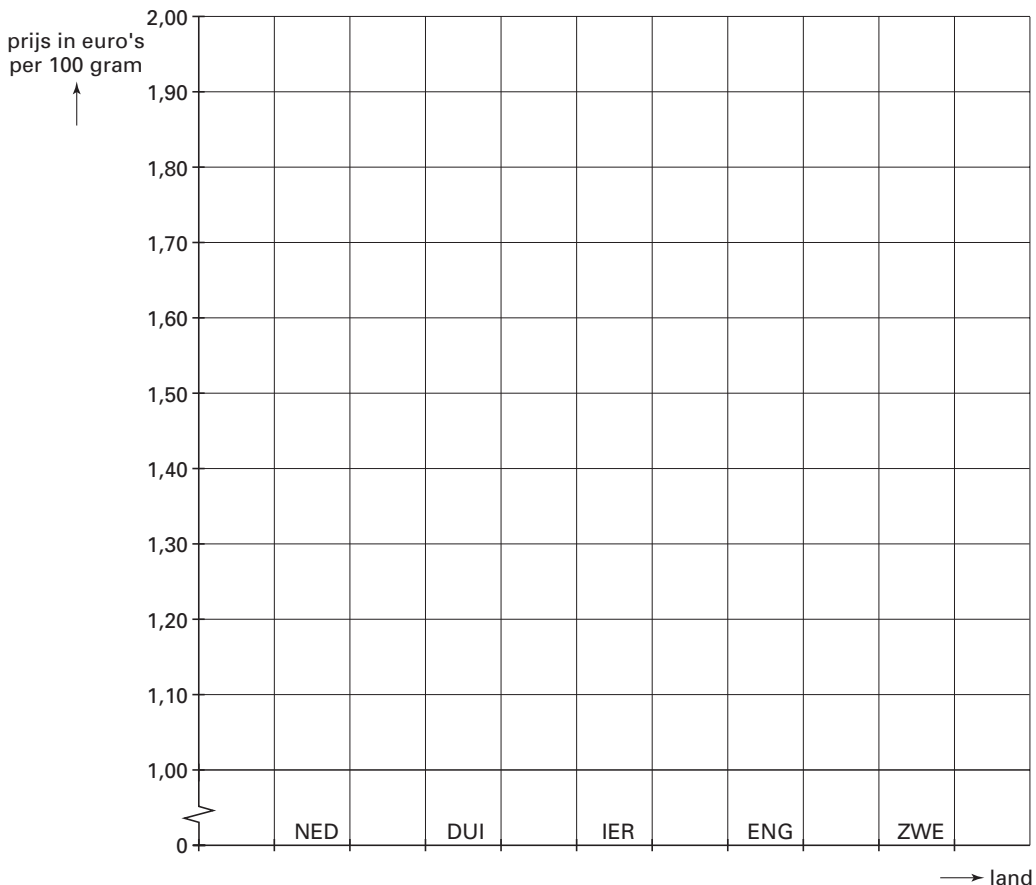
.....

.....

1p ● 4 Voor een McDonald's hamburger betaal je in Finland meer per 100 gram dan in Engeland.
Hoeveel betaal je meer?

- A € 0,53
- B € 0,87
- C € 1,90
- D € 8,70

3p ○ 5 → Maak in onderstaande figuur, liefst met potlood, een staafdiagram voor Burger King van de prijs in euro's per 100 gram hamburger.

1p ○ 6 → In welke hamburger van welk land zit in grammen het meeste vlees?

.....

- 1p ○ 7 Sommige mensen kopen liever een hamburger van McDonald's dan van Burger King. Bij anderen is dat precies andersom.
→ Geef, met behulp van de tabel, één reden waarom iemand in Nederland liever een hamburger bij Burger King koopt dan bij McDonald's.

.....

.....

.....

.....

JOOST OP DE FIETS!

Joost heeft een baantje als krantenbezorger.
Hij wil een nieuwe fiets kopen, want de oude is stuk.
Hij heeft genoeg geld gespaard. Nu moet hij kiezen welke fiets hij gaat kopen.

Joost besluit er de Consumentengids op na te slaan.
De Consumentengids is een uitgave van de Consumentenbond.

- 1p ● **8** Wat is het doel van de Consumentenbond?
- A** beschermen van de belangen van producenten
 - B** voorlichting en advies geven aan consumenten
 - C** voorlichting en advies geven aan handelaren
- 1p ○ **9** → Het is vaak verstandiger op het advies van de Consumentenbond af te gaan dan op het advies van de rijwielhandelaar.
Geef hiervoor een reden.

.....

.....

.....

- 1p ○ **10** → Noem nog een andere consumentenorganisatie dan de Consumentenbond.

.....

Joost heeft in de Consumentengids de volgende test gevonden.

Merk & Type	Prijs ca.	Remmen			Gewicht ca.	Verlichting voor/achter	Gebruiksgemak			Duurzaamheid			Gebruiksaanwijzing	Testoordeel	
		Aantal bijl. merk	Versteelrijgen	Versteelrijgen			Versteelrijgen	Versteelrijgen	Versteelrijgen	Versteelrijgen	Versteelrijgen	Versteelrijgen			Versteelrijgen
	€	1	2	3	kg	4	5	10%	5%	10%	25%	25%	20%	5%	
a Batavus Allegro	749	7 SN	v/r	a/a/r	18	h/l	d,u	□/+	+	□/+	+	+	+	+	goed
b Cumberland	386	3S	t/t	s/a/s	19,5			+	+	□/+	□	□	□	+	redelijk
c Giant Adelaide	908	7 SN	r/r	a/a/r	18	k/a	k,n,t,v	+	+	+	+	+	+	-	goed
d Giant Melbourne	749	7 SN	r/r	a/a/r	17	h/a		+	+	+	+	+	+	-	goed
e Giant Portland GTS	1089	7 SN	r/r	a/a/r	20	k/a	f,n	+	□/+	+	+	+	+	+/+	goed
f Maxwell	272	3SA	t/t	s/a/s	18,5	g/g		□	+	□	□	-	□	□	redelijk
g Sparta Athena	635	7 SN	r/r	s/r/r	20,5	h/g		□/+	□/+	+	□/+	□/+	+	+	goed
h Union	522	3S	t/t	s/r/r	20	h/l		+	□/+	□/+	+	-	+	--	redelijk
i Union Oase	749	7 SN	r/r	a/r/r	19,5	h/l		+	+	□/+	+	□	+	--	red./goed

- 1 a = automaat
 S = SRAM/Sachs
 SA= Sturmey Archer
 SN= Shimano Nexus
 2 c = cantileverrem
 r = rollerbrake
 t = trommelrem
 v = V-brake
 3 a = aluminium
 r = roestvast staal
 s = staal
 4 a = automatische LED
 g = gloeilamp
 h = halogeen
 k = automatisch halogeen
 l = LED
 o = oplaadbaar halogeen
- 5 b = 2 busjes lak in de kleuren van de fiets
 d = datatag
 f = voor en achter geveerd frame
 h = handmatig verstelbaar stuur
 k = extra kruislot
 m = mand
 n = naafdynamo
 s = stuurslot
 t = zadeltasje
 u = uitvalnaaf
 v = verende zadelpen
 z = snelkoppeling zadel
- ++ = zeer goed
 + = goed
 □ = redelijk
 - = matig
 -- = slecht

Ontleend aan en aangepast naar de Consumentengids, juni 2001

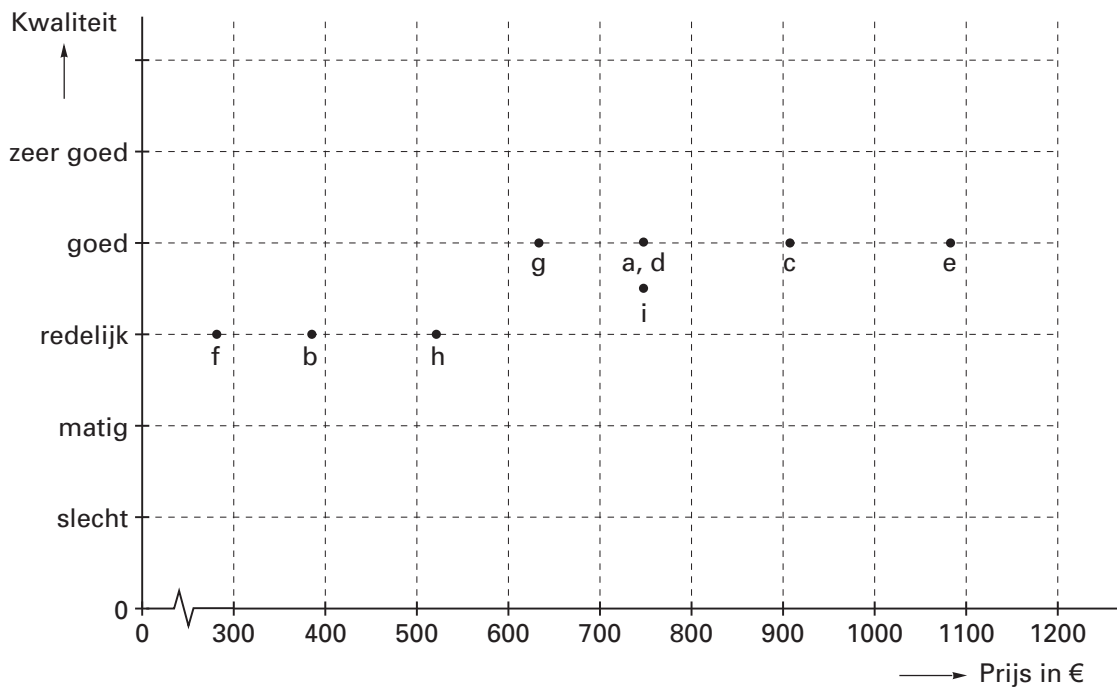
- 1p ● 11 Welke fiets kan Joost het best kopen als hij zitcomfort en zithouding erg belangrijk vindt?
 A Batavus Allegro
 B Giant Melbourne
 C Maxwell
 D Sparta Athena

- 2p ○ 12 Joost wil dat de fiets de volgende eigenschappen heeft:
 - de fiets mag niet zwaarder dan 19 kilo zijn;
 - de prijs mag niet hoger dan € 900,- zijn;
 - de fiets moet een aluminium frame en voor en achter rollerbrakes hebben.
 → Welk merk en type fiets sluit het best aan bij de wensen van Joost?

.....

.....

De testresultaten kunnen ook in een prijs/kwaliteitschema worden weergegeven (zie de grafiek hieronder). De letters in de grafiek verwijzen naar de letters in de meest linkse kolom in de test uit de Consumentengids.

- 1p 13 Naar aanleiding van de test wil Joost een goede fiets met de beste prijs-kwaliteitverhouding.
 → Welke fiets moet Joost dan kiezen?

.....

.....

- 2p 14 Joost heeft na lang aarzelen de Batavus Allegro gekocht. Bij de rijwielhandelaar kostte deze fiets € 649,-.
 → Hoeveel procent moet Joost minder betalen in vergelijking met de prijs uit de test?
 Geef de berekening en rond het antwoord af op 1 decimaal.

.....

.....

.....

.....

- 1p ● **15** Als Joost de Batavus Allegro inruilt bij dezelfde rijwielhandelaar brengt hij na 4 jaar gebruik nog € 60,- op.
 Welk bedrag moet Joost per maand apart leggen om over 4 jaar weer precies dezelfde Batavus Allegro te kunnen kopen? Joost legt elke maand hetzelfde bedrag opzij.
Ga ervan uit dat de prijs van een nieuwe Batavus Allegro over 4 jaar nog steeds € 649,- is.
- A** € 12,27
B € 13,52
C € 14,77
D € 15,60

MELK IS GOED VOOR ELK

Van sommige producten vindt de overheid het belangrijk dat deze geconsumeerd worden. Van andere producten vindt de overheid dat de consumptie beperkt moet worden. Een van de producten die de overheid belangrijk vindt, is schoolmelk. Schoolmelk wordt daarom door de overheid gesubsidieerd.

- 1p ● **16** Wat zijn de gevolgen van de subsidie op schoolmelk?
- A** De prijs van de schoolmelk zal dalen en de gevraagde totale hoeveelheid schoolmelk zal afnemen.
B De prijs van de schoolmelk zal dalen en de gevraagde totale hoeveelheid schoolmelk zal toenemen.
C De prijs van de schoolmelk zal stijgen en de gevraagde totale hoeveelheid schoolmelk zal afnemen.
D De prijs van de schoolmelk zal stijgen en de gevraagde totale hoeveelheid schoolmelk zal toenemen.
- 3p ○ **17** → Geef bij de volgende veranderingen aan of de gevraagde totale hoeveelheid schoolmelk zal afnemen of toenemen.
Ga er iedere keer van uit dat alle overige omstandigheden gelijk blijven.

	Verandering	de gevraagde totale hoeveelheid schoolmelk zal	
		afnemen	toenemen
1	Er komen meer leerlingen op school.		
2	Op de tv is iemand die zegt dat je van melkdrinken puistjes krijgt.		
3	De prijs van drinkyoghurt stijgt flink.		

- 2p ○ 18 Een kwart-literpak schoolmelk kost € 0,24, terwijl een literpak schoolmelk € 0,62 kost.
→ Hoeveel kosten vier kwart-literpakken schoolmelk meer dan een literpak?
Geef de berekening.

.....

.....

.....

.....

.....

- 1p ○ 19 Veel leerlingen kopen kwart-literpakken schoolmelk.
→ Geef hiervoor een reden.

.....

.....

.....

- 2p ○ 20 Het kopen van kwart-literpakken schoolmelk heeft andere gevolgen voor het milieu dan het kopen van literpakken.
→ Omcirkel de juiste woorden in onderstaande bewering. Ga ervan uit dat de totale hoeveelheid verkochte melk niet verandert.
Door het gebruik van kwart-literpakken zullen er

evenveel / minder / meer

grondstoffen gebruikt worden bij de productie van melk, waardoor de milieuverontreiniging zal

afnemen / gelijk blijven / toenemen.

- 1p ○ 21 → Noem een product waarvan de overheid de consumptie wil beperken.

.....

- 1p ○ 22 → Geef een reden waarom de overheid van sommige producten de consumptie wil beperken.

.....

.....

.....

.....

AFVAL

- 1p ○ **23** In het jaar 2000 is in Nederland 9 miljard kilo huishoudelijk afval opgehaald. Nederland had 16 miljoen inwoners in 2000.
→ Geef met een berekening aan hoeveel kilo huishoudelijk afval per inwoner in Nederland in 2000 werd opgehaald.
Rond het antwoord af op 1 decimaal.

.....

.....

.....

.....

- 1p ○ **24** In 2000 werd 46% van het huishoudelijk afval in Nederland gescheiden opgehaald.
→ Laat met een berekening zien hoeveel kilo huishoudelijk afval gemiddeld per inwoner in 2000 werd gescheiden in Nederland.
Rond het antwoord af op hele kilo's.

.....

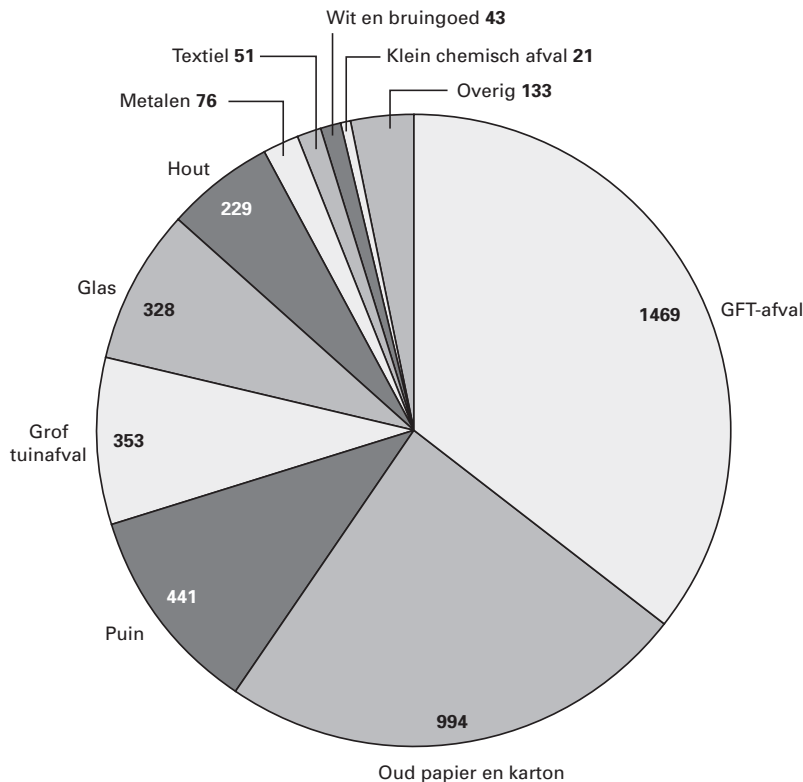
.....

.....

.....

.....

Verdeling gescheiden huishoudelijk afval in 2000 in Nederland
(x 1000 ton)

- 1p **25** Bekijk bovenstaand diagram.
→ Hoeveel ton klein chemisch afval werd er in Nederland in 2000 ingezameld?

.....

- 2p **26** Een ambtenaar van de gemeente Noordwijk zegt het volgende:

“Bruingoed (tv’s bijvoorbeeld) en witgoed (ijskasten bijvoorbeeld) kunnen gratis bij de winkelier worden ingeleverd als een nieuw apparaat wordt gekocht. Toch zetten veel mensen de oude apparaten gewoon op straat. Wij hebben daarom iets bedacht. We gaan langs de deuren, zodat de burgers hun wit- en bruingoed kunnen afgeven. Tegelijkertijd halen we dan het klein chemisch afval op. En onder de aanbieders van het afval wordt een fiets verloot!”

- Geef met een kruisje in de tabel aan of de uitspraak juist of onjuist is.

	juist	onjuist
De gemeente Noordwijk wil geld verdienen met het opgehaalde afval.		
Sommige mensen leveren oud wit- en bruingoed in bij de winkelier.		

- 2p ○ **27** Stel dat jullie thuis het afval nog beter willen scheiden.
→ Kies uit het cirkeldiagram 'Verdeling gescheiden huishoudelijk afval in 2000 in Nederland' een onderdeel waarmee dat kan gebeuren en leg je antwoord uit.

.....

.....

.....

.....

- 2p ○ **28** → Zullen bij een betere scheiding van het afval de kosten bij jou thuis stijgen, dalen of gelijk blijven?
Verklaar je mening.

.....

.....

.....

.....

.....

.....